

CARINE

1,20

PREGLED REALIZACIJE PREPORUKA BK

Preporuke:	Prvobitno date u BK:	Značajan napredak	Određeni napredak	Bez napretka
U cilju poboljšanja efikasnosti i transparentnosti carinjenja, Savet stranih investitora predlaže sledeća poboljšanja:				
Transparentno obavestiti zainteresovanu industriju o planiranoj liberalizaciji carinskih povlastica i osigurati saglasnost industrije najmanje 12 meseci pre početka preferencijala.	2018			√
Predložimo sledeće izmene u vezi primene carinskih deklaracija:1) omogućiti korišćenje zajedničkog obezbeđenja sa smanjenim referentnim iznosom za više carinskih postupaka, kao i oslobađanje od obaveze davanja garancije, na način propisan za postupak tranzita;2) potrebno je propisati pojednostavljenu proceduru kojom se definiše proces korekcije carinske vrednosti prethodno uvezene/izvezene robe za duži vremenski period.	2018			√
Značajan broj zakonskih odredbi zahteva dodatno preciziranje kroz podzakonske akte, kao i usklađenost sa drugim relevantnim zakonima, kao što su: (1) usklađivanje carinskog postupka i carinskih povlastica sa Zakonom o PDV-u, posebno u pogledu tretmana stranog pravnog lica u carinskom postupku; (2) za osnovne proizvode, smanjiti učestalost uzimanja uzoraka i prihvatiti analizu akreditovanih stranih laboratorija; (3) precizirati postupak sprovođenja privremenog izvoza u smislu da odobrenje carinskog organa nije neophodno i da se u praksi mogu primeniti postupci regularnog izvoza; (4) donošenje akta Uprave carina kojim bi bio objašnjen postupak utvrđivanja i izmene carinske vrednosti u slučaju primene transfernih cena, kao i precizirati postupak utvrđivanja i izmene carinske vrednosti u slučaju promene cene robe; (5) uvesti izuzeće od sprovođenja prekršajnog postupka za lice koje samo zahteva izmenu podataka o količini robe u carinskoj deklaraciji nakon okončanja postupka, a nakon utvrđivanja stvarne količine isporučene robe; (6) razmotriti uvođenje carinske olakšice za uvoz nove opreme koja se ne proizvodi u zemlji.	2021			√
Povećati efikasnost na svim nivoima uprave: nastaviti sa unapređenjem on-line informacionog sistema kako bi bio dostupan svim stranama uključenim u carinski proces; uvođenje pojednostavljene ispravke carinskog dokumenta na osnovu ispravke količine robe koja je ocarinjena; unaprediti sistem analize rizika na osnovu kog bi se identifikovala vrsta robe i/ili uvoznik za koji se može odobriti ubrzan odnosno pojednostavljen uvozni postupak. Predlažemo da se razmotri dodatno uključivanje carinskih organa prilikom overavanja elektronskih faktura i to na način da se omogućí slanje elektronskih faktura u njihovom integralnom obliku, te da učesnici u prometu ne štampaju spoljne prikaze istih.	2018		√	
Uskladiti Uredbu o carinskim postupcima i carinskim formalnostima sa Carinskim zakonom, na način da dodatne troškove laboratorijske analize ne snosi podnosilac zahteva za izdavanje obavezujućih obaveštenja i ukinuti naknadu za korišćenje carinskih terminala.	2019			√

STANJE

Opšta pravila i postupci koji se primenjuju na robu koja se unosi i iznosi iz carinskog područja Republike Srbije (kasnije RS) regulisana su Carinskim zakonom („Službeni glasnik Republike Srbije br. 95/2018, 91/2019, 144/2020, 118/2021, 138/2022) i ostalim podzakonskim aktima; Carinskom tarifom koja se jednom godišnje usklađuje sa Kombinovanim nomenklaturom Evropske unije; zatim međunarodnim sporazumima o slobodnoj trgovini potpisanim sa članicama sledećih sporazuma: CEFTA, EFTA, EU, Turska, Evroazijska ekonomska unija i Velika Britanija; kao i primenom različitih carinskih postupaka: NCTS, NCTS-P5, AEO, kao i ostali postupci regulisani Carinskim zakonom.

Kontinuirane izmene Carinskog zakona i podzakonskih akata u značajnoj meri olakšavaju i pojednostavljuju primenu carinskih procedura za pravna lica koja posluju na teritoriji RS. Međutim, veoma značajnu ulogu imaju međunarodni sporazumi o slobodnoj trgovini, budući da primena istih povećava konkurentnost proizvoda na regionalnom i međunarodnom tržištu.

Republika Srbija je prepoznala značaj širenja poslovne saradnje sa EU i tokom 2022. godine prihvatila i obezbedila efikasnu primenu novih odnosno prelaznih pravila o preferencijalnom poreklu robe koja je pod okriljem Regionalne konvencije o pan-evro-mediteranskim savezom (PEM Konvencija).

Sa ciljem unapređenja tehničke funkcionalnosti, podržavamo investiranje u projekat “Nacionalnog jednošalterskog sistema”, kojim će se povezati svi učesnici u spoljnotrgovinskom prometu, kako državni organi tako i poslovna zajednica i omogućiti bržu i efikasniju razmenu podataka i dokumenta. Projekat je inicijalno predstavljen 2020.godine, a završetak projekta se očekuje 2025. godine.

POBOLJŠANJA

Identifikovani su sledeći pozitivni pomaci koji utiču na svakodnevno poslovanje pravnih lica:

- Dodatno usklađivanje sa regulativama EU i prihvatanje fleksibilnijih pravila o konceptu porekla robe između Srbije, CEFTA i PAN-EU članica.
- Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Kine stu-

pio je na snagu u julu 2024. godine i treba da produbi ekonomske i političke veze između dve zemlje.

- Uprava carina planira uvođenje automatizovanih sistema za uvoz i izvoz uspostavljenjem institucionalnog okvira za sprovođenje “AIS/AES” zajedno sa EU. Očekuje se niz koristi od poslovanja bez papira, kao što su: smanjenje vremena i troškova potrebnih za obavljanje carinskih postupaka uvoza i izvoza, povećanje konkurentnosti naše privrede i zaštite građana kroz bolju kontrolu uvoza i izvoza, poboljšanje aspekata bezbednosti i sigurnosti, kao i efikasnije punjenje budžeta.
- Predložena je nova regulativa za Elektronski tovarni list, koja se očekuje da bude usklađena i da pozitivno utiče na sistem elektronskih faktura. Očekuje se da će ova regulativa uticati na većinu aspekata trgovine robom i da će biti usvojena do kraja 2024. godine.

PREOSTALI PROBLEMI

Generalni komentari Saveta

- Liberalizacija carinskih povlastica za uvoz značajno utiče na postojeće poslovanje pravnih lica u smislu planiranja i donošenja budućih poslovnih odluka. Da bi se osigurao kontinuitet poslovanja postojećih pravnih lica, veoma je važno da se planirane povlastice blagovremeno i transparentno saopštavaju privredi kao i da se osigura sporazum sa pogodnom industrijom u pogledu ukidanja ili smanjenja uvoznih carina.
- Od 2015. godine ukinuta je značajna carinska olakšica za uvoz nove opreme koja se ne proizvodi u zemlji, a ima za cilj proširenje i modernizaciju postojeće proizvodnje. Smatramo da carine za opremu, propisane Zakonom o carinskoj tarifi, treba revidirati i smanjiti ili ukinuti za proizvode koji se ne proizvode u Srbiji. Uopšteno, oslobađanje od carine može biti ključni pokretač za širenje i dalje ulaganje u poslovanje.
- Uredbom o carinskim postupcima i carinskim formalnostima propisano je da prilikom razmatranja zahteva za izdavanje obavezujuće informacije, ako je potrebno izvršiti pregled robe koja se ne može obaviti u nadležnoj carinskoj laboratoriji, Uprava carina će dobiti ponudu organizacije ili lica koje će izvršiti analize, a lica koje je podnelo zahtev dužno je da plati troškove tih analiza.

Imajući u vidu da u skladu sa novim Carinskim zakonom, administrativnu taksu za analitičku službu treba platiti nadležnom organu, bilo bi prikladno da podnosilac zahteva plati samo propisani iznos administrativne takse i da trošak naknade za uslugu ovlašćene laboratorije snosi Uprava carine.

- Carinski zakon propisuje da privredni subjekti mogu biti ovlašćeni da koriste sveobuhvatnu garanciju sa smanjenim iznosom za carinski dug i druge dažbine, ili da imaju odricanje od garancije. Ovo pravo je ograničeno članom 141 Uredbe o carinskim postupcima i carinskim formalnostima, koja predviđa mogućnost smanjenja referentnog iznosa samo za 50%

Primena zakonske regulative

- Carinski zakon propisuje da rok dospeća carinskog duga ne može biti duži od 8 dana, što je prekratko za poreske obveznike koji svakodnevno obrađuju veliki broj carinskih dokumenata. Predlažemo da carinske vlasti omoguće dužniku da plati carinski dug u roku koji ne prelazi 31 dan. Verujemo da bi ovo omogućilo fleksibilnost u carinskom postupku, što bi rezultiralo smanjenim brojem grešaka u obradi carinskih dokumenata.
- Carinski zakon isključuje pojednostavljenu mogućnost ispravljanja carinskih dokumenata u slučaju da primalac, na osnovu provere količine zaliha robe na prijemnom doku, utvrdi neusklađenost zaliha sa količinom izraženom u carinskim dokumentima neposredno nakon prijema robe. Takvi propusti su uglavnom zbog nenamernih grešaka koje se dešavaju prilikom utovara ili isporuke robe, ali se tretiraju kao prekršaji čak i kada carinski obveznik sam izjavi propust.
- Kontrole kvaliteta se redovno sprovode pri svakom uvozu robe, ali usporavaju proces carinjenja čak i za redovno uvezenu robu koju su pregledale strane akreditovane laboratorije. Sveukupno gledano, kontrole kvaliteta su bez nedostataka u slučaju redovnih uvoznika.
- Uredba o carinskim postupcima i carinskim formalnostima predviđa da će se do dana uvođenja elektronskih sistema kretanje robe između privremenih skladišta vršiti primenom tranzitnog postupka. Ovim se smanjuju prava nosilaca ovlašćenja AEO.
- Primećena su sledeća odstupanja u praksi: i) odluke po zahtevu za izmenu carinske deklaracije donose se nakon propisanih rokova; ii) nije omogućena potpuna primena člana 158 Zakona, deklaracije se i dalje prosleđuju elektronski, iako Zakon omogućava nosiocu odobrenja da podnese deklaraciju u vidu evidentiranja u poslovnim knjigama; iii) i dalje je u primeni restriktivan pristup kada je reč o popustima i dalje se insistira na dostavljanju ugovora u pisanoj formi, iako više nije nužno.
- Uprava carine je objavila nacrt Objašnjenja na koji način se vrši obračun dažbina i utvrđuje carinska vrednost za gotove proizvode koji se iznose na teritoriju Srbije izvan zone, a koji su proizvedeni u slobodnoj zoni od materijala za koje je primenjeno oslobođenje od plaćanja carine prilikom unosa u slobodnu zonu. Objašnjenje je više puta odloženo i time još uvek nije u primeni.
- Carinskim propisima privremeni izvoz nije definisan kao poseban carinski postupak, što znači da za privremeni izvoz robe nije potrebno odobrenje carinskog organa, već da se primenjuju odredbe koje se odnose na izvoz robe. Međutim, carinski organi za privremeni izvoz zahtevaju da se podnese zahtev i donese odobrenje, što nepotrebno usporava i otežava sprovođenje izvoznog postupka.
- Primećen je problem da u slučaju potrebe za promenom većeg broja deklaracija koje se odnose na duži vremenski period, promene bi se vršile za svaku deklaraciju pojedinačno.
- Sporazum o slobodnoj trgovini (FTA) se primenjuje bez većih poteškoća, ali dokumenti o poreklu i „BTI“ bi trebalo da budu izdavani i obrađivani efikasnije.

PREPORUKE SAVETA

U cilju poboljšanja efikasnosti i transparentnosti carinjenja, Savet stranih investitora predlaže sledeća poboljšanja:

- Transparentno obavestiti zainteresovanu industriju o planiranoj liberalizaciji carinskih povlastica i osigurati saglasnost industrije najmanje 12 meseci pre početka preferencijala.
- Predložimo sledeće izmene u vezi primene carinskih deklaracija: 1) datum izdavanja carinske fakture – preporučuje se da datum izdavanja carinske fakture bude konačan datum carinjenja robe, a ne datum prihvatanja deklaracije; 2) omogućiti korišćenje zajedničkog obezbeđenja sa smanjenim referentnim iznosom za više carinskih postupaka, kao i oslobađanje od obaveze davanja garancije, na način propisan za postupak tranzita.
- Značajan broj zakonskih odredbi zahteva dodatno preciziranje kroz podzakonske akte, kao i usklađenost sa drugim relevantnim zakonima, kao što su: (1) usklađivanje carinskog postupka sa Zakonom o PDV-u, posebno u pogledu tretmana stranog pravnog lica u carinskom postupku; (2) za osnovne proizvode, smanjiti učestalost uzimanja uzoraka i prihvatiti analizu akreditovanih stranih laboratorija; (3) predložimo da mišljenja Uprave carina budu preciznija i detaljnija; (4) navesti postupak za određivanje i promenu carinske vrednosti u slučaju promene cene robe; (5) precizirati postupak sprovođenja privremenog izvoza u smislu da odobrenje carinskog organa nije neophodno i da se u praksi mogu primeniti postupci regularnog izvoza; (6) donošenje akta Uprave carina kojim bi bio objašnjen postupak utvrđivanja i izmene carinske vrednosti u slučaju primene transfernih cena; (7) osigurati punu primenljivost „novih“ pravila o poreklu u trgovini sa PAN-EU članicama; (8) poboljšati efikasnost izdavanja „BTI“ dokumenata.“; (9) uvesti izuzeće od sprovođenja prekršajnog postupka za lice koje samo zahteva izmenu podataka o količini robe u carinskoj deklaraciji nakon okončanja postupka, a nakon utvrđivanja stvarne količine isporučene robe; (10) razmotriti uvođenje carinske olakšice za uvoz nove opreme koja se ne proizvodi u zemlji.
- Povećati efikasnost na svim nivoima uprave: efikasno rešavanje zahteva koji su u administrativnom postupku; bolji onlajn informacioni sistem dostupan svim stranama uključenim u carinski proces; uvođenje pojednostavljene ispravke carinskog dokumenta na osnovu ispravke količine carinjene robe, unapređenje sistema analize rizika prema kojem bi se identifikovale vrste robe i/ili uvoznici za ubrzani ili pojednostavljeni postupak uvoza.
- Uskladiti Uredbu o carinskim postupcima i carinskim formalnostima sa Carinskim zakonom, na način da dodatne troškove laboratorijske analize ne snosi podnosilac zahteva za izdavanje obavezujućih obaveštenja i ukinuti naknadu za korišćenje carinskih terminala.